

WIJ ZIJN DE BAAS

Kiezen is iets dat je dagelijks honderden keren doet. Kiezen is beslissen of je iets wel of niet doet. Kiezen is ook de basis van onze democratie. Het volk beslist en van dat volk maak jij deel uit. En je hebt de mogelijkheid deel te nemen aan de politiek.

Als kiezen leidt tot overtreding van wat het volk heeft beslist, dan is er de rechtspraak die je er als burger op afrekent.

In deze module leer je de grondbeginselen van de politiek. Je verkent het politieke landschap en je ontwikkelt politieke vaardigheden om als burger actief te zijn in je eigen omgeving en in de maatschappij. Einddoel is een zelfbewust burger te worden die actief meedenkt en meedoet in de maatschappij.

Deze module bevat de volgende hoofdstukken:

- 1 Wegwijs in de politiek
- 2 Participatie en invloed burgers
- 3 De burger en zijn rechten

Wat ga je doen?

Je werkt in deze module van Route Burgerschap aan:

- je bereidheid om de samenleving met anderen vorm en inhoud te geven;
- je kennis van de werking van democratie en politiek;
- je kennis van de wijze waarop de democratie is ingericht;
- je kennis van het juridische stelsel dat in Nederland bestaat;
- je kennis van wetgeving.

Wat leer je?

Je leert :

- hoe je volwaardig lid van de samenleving wordt;
- welke maatschappelijke problemen er zijn die om een oplossing vragen;
- welke opvattingen er bestaan en belangen spelen bij het oplossen ervan;
- de kenmerken van de parlementaire democratie, de rechtsstaat en het rechtssysteem;
- hoe je zelf kunt bijdragen aan het oplossen van problemen;
- wetten en regels die het samenleven mogelijk maken.

1

Wegwijs in de politiek

Politiek, wat moet ik daar nu mee? Die gedachte is niet vreemd. Maar het antwoord op je vraag is: alles! Politiek is het maken van keuzes en die keuzes maak jij, samen met al je medeburgers.

Die keuzes maak je voor je straat, je buurt, je wijk, je dorp, je stad, je provincie, je land en zelfs voor het werelddeel waarin je woont. Jij beslist mee over hoe de samenleving wordt georganiseerd.

Er moeten keuzes gemaakt worden in welke voorzieningen er moeten zijn; keuzes in hoe we met elkaar omgaan en welke regels we daarbij laten gelden. Die keuzes kunnen we eens in de zoveel tijd kenbaar maken bij verkiezingen. Bij verkiezingen kies je iemand die jouw keuze vertegenwoordigt en ermee aan het werk gaat. Zo iemand noem je een volksvertegenwoordiger.

Dit hoofdstuk biedt je inzicht in maatschappelijke problemen en keuzes die daarin mogelijk zijn.

ECHEDEMOCRATIE

Postbus 1045

6801 BA Arnhem

www.loesje.nl

KENT GEEN LEIDERS

A handwritten signature in black ink that reads "Loesje". The signature is written in a cursive, flowing style with a horizontal line underneath the name.

1 De jeugd van tegenwoordig

Een dure les

Voor het eerst een eigen inkomen; het betekent voor mbo-leerlingen ook de eerste schulden. Een interview met Mo, 2e leerjaar MBO.

Hoe is jouw schuld ontstaan? 'Ik gaf meer uit dan er binnen kwam'. Mijn ouders hebben me opgevoed met goede normen en waarden, maar ze wisten niet wat er buiten gebeurde. Ondertussen zag ik mijn vrienden met schoenen van 250 euro en dure telefoons. Dat wil ik ook. Veel jongens deden uit jeugdigheid dingen die niet mochten en die veel geld opleverden. Tja, en als geld snel komt, geef je het ook gemakkelijk uit. Zo belde ik voor 600 euro in de maand en ging veel uit. Ik stond rood bij de bank. Als ik een brief kreeg dat ik mijn saldo moest aanvullen, opende ik een nieuw krediet bij een andere bank. Toen ik anderen dingen zag doen die ik niet wilde, besepte ik dat ik keuzes moest maken. Ik vertelde mijn familie van mijn schulden. Mijn

broers leenden me geld, zodat ik schulden kon aflossen. Ik heb een tijd gepokerd voor geld, op internet en in kelders van koffiehuisen. Veel gewonnen, maar nog meer verloren. Pas toen ik ging werken leerde ik de waarde van het geld kennen.'

'Ik werk vaak 's nachts en in het weekend. Zo verdien ik dubbel. Ik lijk soms een kluizenaar. Ik ga vanuit werk of school naar huis. Werk is vaak moeilijk combineren met school. Ik heb meegemaakt dat leerlingen meteen weggaan als ze worden gebeld door hun werkgever. Vooral McDonalds schijnt daar duidelijk in te zijn. Voor jou tien anderen zeggen ze dan. Ik heb nog maar een paar vrienden, vroeger had ik er veel meer. Mijn studie is belangrijk voor me, maar ik ben vaak moe in de les. Het was een dure les, maar ik heb geleerd van mijn fouten'.

Mo, 19 jaar, 2e leerjaar MBO

Ruzie thuis, geldnood, een stukgelopen relatie, slechte schoolprestaties, ziekte. Je kent het wel. Wat houdt jou bezig? Waar maak jij je druk om?

Gaat het minder goed op school, dan praat je met je mentor. Is je relatie stukgelopen, dan ga je op zoek naar een nieuwe. Zit je in geldnood, dan kun je gaan voor een bijbaantje of je hosselt hier en daar wat. Ben je ziek? Rustig aandoen en beter worden.

In alle gevallen onderneem je iets om je situatie te verbeteren.

Je kiest voor een oplossing. En vaak slaag je daar ook in.

Probleem: een situatie die je als ongewenst en veranderbaar beschouwt

1 Waar maak jij je druk over? Waar zou jij graag iets in willen veranderen?

Vul de checklist hieronder in. Doe dat in de kolom 'C'.

Vul voor ieder thema in: 1 = nooit, 2 = een beetje, 3 = best wel vaak of 4 = voortdurend

Je mag aanvullend ook eigen thema's toevoegen.

Thema	C	O	Thema	C	O
Liefde/relatie			Verlating		
Uiterlijk			Discriminatie/uitsluiting		
Gezondheid/de lijn			(zinloos) Geweld		
Toekomst/loopbaan/carrière			Terrorisme (dreiging terreur)		
School- en studieprestaties			Godsdienst/geloven		
Problemen thuis			Geld/schulden		
Verveling			Vriendschap/relatie		
Milieu/leefomgeving			Veiligheid		
Eenzaamheid			Privacy		
Pesten			Oorlog		
Overlast, agressief gedrag			Arm en rijk		
Vluchtelingenprobleem			Racisme		
Dood en rouw			.....		
.....			.....		
.....			.....		

Niet ieder mens is even goed in het maken van juiste keuzes. Dan kan het zijn dat een probleem meer wordt dan een probleem, onoplosbaar lijkt en je boven je hoofd groeit.

- 2 In de inleidende tekst van deze paragraaf kun je lezen hoe Mo's schulden zijn ontstaan. Welke drie oorzaken geeft hij daarin aan?

.....

.....

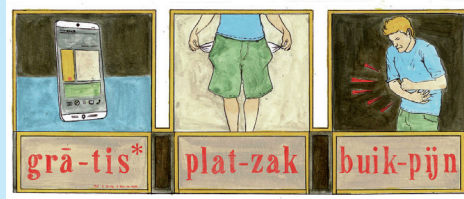
.....

Schulden

In Nederland heeft 1 op elke 5 jongeren onder de 25 jaar veel schulden. Die schulden zijn vaak zo hoog dat het moeilijk of onmogelijk wordt ze af te lossen. Je noemt dat problematische schulden.

De gemiddelde schuld van een MBO'er bedraagt ruim €1250, -

Ook steeds meer gezinnen hebben problematische schulden. In 2013 waren dat er 1,2 miljoen. Mensen lopen achter met het betalen van hun hypotheek, hun zorgkosten, huur of gas, water en licht. Ze proberen vaak hun financiële situatie te verbeteren door te bezuinigen.

Vanaf je 18e mag je rood staan, kun je lenen, abonnementen afsluiten en kopen op afbetaling. De meeste jongeren redden het wel met hun geld. Toch staan heel wat studenten met schulden in het krijt bij schuldeisers. En komen regelmatig geld tekort bij betaling van les- en boekengeld.

De stijl van leven is meestal de oorzaak. Om 'erbij te horen' moeten steeds luxueuzere en steeds betere smartphones, kleding en accessoires worden aangeschaft. Belangrijkste schuldeisers zijn de ziektekostenverzekeraars en providers van mobiele telefoons.

- 3 Een moment waarop onder jongeren vaak schulden ontstaan is wanneer ze op zichzelf gaan wonen.

Wie vind jij verantwoordelijk voor het leren omgaan met geld?

- ik zelf
- ouders
- school

- 4 Welke ervaring heb jij met schuld?

- ik heb nooit schulden
- ik heb schulden gehad
- ik heb nu schulden

- 5 Voor welke van de problemen die jij hebt aangegeven in de checklist heb jij een oplossing of denkt die te kunnen vinden? Kruis die aan in de kolom 'O'.

Zo volwassen, zo beleefd

*Vroeger was ik leip, ik had schijt
Betaalde rekeningen never op tijd
Ik was leip, je boy was laks
Altijd ging mijn muma op mijn PAKS*

*Shit, en maar schuilen achter muren van facturen
Deurwaarde wist precies ik werd gesnitsched door
de burens*

*Om die nigger vooruit te blijven
Mezelf thuis uit te schrijven*

*Ik ben veranderd, je boy is gegroeid
Mijn geduld is nu lang als vloei
Niet meer bang voor m'n post of papieren
En ik ben nu dol op internetbankieren*

*Zo volwassen, zo beleefd
Vroeger was het, altijd feest
Maar die tijd, is nu geweest
Zo volwassen, zo beleefd*

De Jeugd van Tegenwoordig